

(kapela je sada odijeljena od crkve). Bila je ukrašena štukom. Kapelu Sv. Josipa dala je s juž. strane podići udova S. Rattkaya, Sofija Rozina Gaisruk za svojega muža (umro 1702), a do nje je 1705. L. Patačić počeo graditi kapelu Sv. Trojstva; dovršila ju je Barbara Vragović Maruševčeka, a štukom ukrao J. A. Quadrio 1718. Pred pročeljem crkve, s grbom E. Erdődyja, izgrađena su poč. XVIII. st. dva predvorja; u unutrašnjem su predvorju izrađene 1719. figure u štuku. U manjem predvorju bila je kapela Sv. Ivana. Povrh predvorja dao je 1710–11. I. Krištolec sagrađiti knjižnicu. Osvijetljena biforom, oslikana je alegorijama fakulteta i portretima dobrotvora, te ukrašena finim štukom. Tada kompleks dobiva novo pročelje, bogato raščlanjeno i ukrašeno kipovima crkv. otaca, Krista i pustinjača.

U unutrašnjosti crkve slikar I. Ranger izveo je 1742. freske *Isus u hramu* i *Krist tjera trgovce iz hrama* u svetištu, a prizor iz Apokalipse s 24 starca (1743) na pjevalištu. Da je crkva i prije bila oslikana, dokazuju tragovi dvaju slojeva gotičkih fresaka u brodu (donji sloj s karakteristikama rustičnoga slikarstva i gornji, mlađi sloj, s vidljivim tal. utjecajem) iz druge pol. XV. st. — Među oltarima iz XVII. i XVIII. st. ističe se gl. oltar A. Königera, koji ispunjava visoko gotičko svetišće. Na njemu je, osim kipova crkv. otaca, i slika Majke Božje iz Częstochowe. Na oltaru Sv. Ane nalazi se slika istoimene svetice, rad bečkog slikara iz 1777. Propovjedaonica A. Königera (oko 1755), s figurama i reljefima, ima na baldahinu alegoriju Crkve. Intarzirane orgulje dao je podići P. Ivanović 1649. Klupe su ukrašene nizom slika (klupe u svetištu 1743, a na koru ciklusom pustinjača 1737). U crkvi su nadgrobni spomenici: Ivaniša Korvina (umro 1504) s likom toga hrv. bana i hercega; I. Petheö de Gersea (umro 1671) s grbom; Ivana i Jurja Rattkaya (1722); Petra, Pavla i Katarine Čekšović s grbom (1711); L. Patačića, vicekolonela križevačkog, s likom pokojnika (umro 1710); grofice Katarine Drašković u Lauretanskoj kapeli. — Mnogobrojne dragocjenosti davno su razgrađene; neki se predmeti čuvaju u Zagrebu (Dijecezanski muzej), a pokaznica, vjerojatno dar I. Korvina, u riznici zagrebačke katedrale. Među preostalim predmetima tu su: kalež i pokaznica iz XVIII. st., ciborij i kalež G. I. Bauera (oko 1771) te mjedeni svijećnjaci (1731).

God. 1650. počeo je generalni prior pavlina P. Ivanović iz temelja pregrađivati samostan u obliku nepravilna četverokuta s unutrašnjim dvorištem. Poslije 1673. rad je dovršen; 1675. samostan je opkoljen zidom koji je obuhvaćao i traktove što zatvaraju vanjsko dvorište; u tom je sklopu

1720–21. sagrađena »foresterija« (poslije župni stan). Značajnije prostorije samostana, ljetni i zimski refektorij, bile su oslikane. Ljetni, u blizini crkve, dao je ukasiti slikama i štukom I. Petheö de Gerse 1722 (prizori iz života Sv. Pavla Pustinjaka); svodove i lukove dali su 1733. oslikati S. Demšić i A. Musar (portreti donatora, vjerojatno radovi I. Rangera). Neke su od tih slika ušćuvane u kopijama i crtežima F. Quiquereza, a neke na fotografijama. Zimski refektorij bio je oslikan 1739 (propao). Samostanski kompleks i crkva teško su stradali 1945 (u eksploziji streljiva pri povlačenju njem. trupa). Crkv. pročelje obnovljeno je 1953, a od 1990. obavljaju se na crkvi opsežni restauratorski radovi. Lepoglavska crkva sa samostanom po veličini i vrsnoća arhitekture i umjetnina u unutrašnjosti pripada najvrednijim spomenicima kulture u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Kapela Sv. Ivana na Gorici → Gorica Lepoglavska.

LIT.: G. Jurišić, Konzervatorski radovi na pavlinskom samostanu i crkvi u Lepoglavi, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1953–54, 4–5. — I. Lentić, Reliquiae reliquiarum pavline riznice u Lepoglavi, Peristil, 1971–72, 14–15. — I. Lentić-Kugli, Mjedeni oltarski svijećnjaci iz prve pol. 18. st. u Lepoglavi, Vijesti MK, 1971, 4. — Lepoglavski barok (katalog), Varaždin 1972. — M. Mirković, Slikarstvo lepoglavskih pavlina, Lepoglava, I, Kaj, 1979, 4. — Z. Horvat, Gotička arhitektura pavlinskog samostana u Lepoglavi, Lepoglava, III, ibid., 1982, 5. — I. Lentić, Pavlinski samostan i crkva sv. Marije u doba baroka, Lepoglava, III, ibid. — F. E. Hoško, Pavlinske srednje i visoke škole, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj, Zagreb 1989. — M. Mirković, Ivan Krstitelj Ranger i pavlinsko slikarstvo, ibid. — D. Baričević, Kiparstvo u pavlinskim crkvama u doba baroka, ibid. — J. Meder, Orgulje pavlinskih samostana u Hrvatskoj, ibid. — Ista, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. A. Ht.

LEPURI, selo kraj Benkovca. Blizu crkve Sv. Martina nađeni su ulomci crkv. kamenoga namještaja s pletenim ornamentom i nekoliko slova. Oko crkve ima stećaka.

LESIK, Ivan, kipar (Luka Vrbovec, 5. X. 1929). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1960 (F. Kršinić). Usavršavao se u Grčkoj (1964/65) i Egiptu (1973/74). Bio je član grupe »Biafra« s kojom izlaže 1970–78. Radi reljefe u mjestu, cinku, željezu i čeliku, figurativnih i simboličkih sadržaja (*Djedova smrt*, *Sunce*, *Dijete koje spava*, *Gradsko kupalište*, *Fotograf*). Poslije nadrealnih prizora i poetske fantastike slijeđe djela grube, neposredne izražajnosti (*Figura u sivom*; *Žena, luđak, dijete*; *Krleža*). Kritički govori o potrošačkom društvu i suvremenoj civilizaciji, osobito u crtežima. Samostalno je izlagao u Zagrebu (1978, 1980, 1982, 1985, 1987, 1989); sudjelovao na skupnim izložbama u Beogradu, Zagrebu, Varaždinu, Kairu, Stuttgartu, New Yorku.

I. LESIAK, *Dijete koje spava*

I. LESIAK, *Inferno*

LIT.: B. Hlevnjak, Ivan Lesiak (katalog), Zagreb 1980. — V. Maleković, Izložba kao autoportret, Vjesnik, 7. I. 1983. — T. Lalin, Ivan Lesiak (katalog), Zagreb 1985. — N. Petrak, Lesiak (katalog), Zagreb 1989. Z. Ju.

LEŠĆE NA DOBRI, selo JZ od Karlovca. Jednobrodna župna crkva Sv. Jurja (1742) ima poligonalno svetište, dvije bočne kapele (tlocrt u obliku križa), zvonik povrh glavnoga pročelja te uz svetište 1849. prigrađenu sakristiju. U crkvi su barokni i klasicistički oltari, propovjedaonica s reljefima, Marijina slika iz 1759, te kipovi. — U blizini su nađene cijevi ant. kupališta.

LEŠĆE → LIČKO LEŠĆE

LIBURNI, *Venera Anzotica* iz Nina. Split, Arheološki muzej

LE TERRIER DU MANETOTE, Gabriel, franc. arhitekt (XVIII/XIX. st.). Kao oficir Luja XVI. izbjegao iz Francuske u vrijeme revolucije. Prema njegovu projektu stancija Dajla grofova Grisoni kraj Novigrada u Istri dograđena je velikom klasicističkom zgradom kojom su spojena starija barokna krila. Time je pretvorena u reprezentativan dvorac s dvorištem (*cour d'honneur*). LIT.: Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok.

LETOVANIĆ, selo Z od Siska. Drvena kapela Sv. Fabijana i Sebastijana iznutra je pučki oslikana; ima barokni oltar (1752). U Letovaniću se nalazio kaštel za obranu od Turaka. Kapela je stradala u ratu 1991.

LIBURNI, ilir. pleme koje je živjelo na području između rijeka Krke u Dalmaciji i Raše u Istri te na susjednim otocima. Prve pojave umjetničkoga djelovanja Liburna vremenski se podudaraju s počecima njihove specifične materijalne kulture starijega željeznog doba, koja traje od poč. ← I. tisućljeća sve do njihova dolaska pod rim. vlast. Poslije ratova s Rimljanima (← II. i ← I. st.) Iliri gube samostalnost, a već s Cezarovim prokonzulatom u Iliriku počinje i njihova romanizacija.

Vrsnoćom umjetničkoga stvaranja i tehnološkim postupcima L. su bili na razini ostalih nositelja kulture starijega željeznog doba na Balkanu. Vješto su obrađivali u prvom redu broncu, u manjoj mjeri željezo, srebro i olovo, potom glinu (keramika), jantar i staklo. Osim lijevanja i kovanja kovina (nakit, oruđe, oružje), poznavali su graviranje i tehniku iskucavanja; lončarsko im je kolo

LIBURNI, bronzani privjesak s ljudskim glavama iz Nina (← II. do ← I. st.). Zadar, Arheološki muzej

bilo nepoznato. Dekorativni i figuralni elementi nose dijelom pečat osebnosti, a dijelom se vežu s elementima kultura susjednih zemalja. Geometrijski motivi na poznatim pectoralima iz Zatona kraj Nina (meandri, vučji zubi, rombovi, cikcak-crte i sl.) imaju izvor u ranijoj balkanskoj geometrijskoj umjetnosti i geometrijskome stilu u Grčkoj, dok spiralne antene na brončanome maču iz Nina povezuju Liburniju sa širokim krugom Podunavlja i suprotne italske obale, s kojom je u svezi i pojava fibula nalik tipu certosa. Motiv spirale zastupljen je vrlo često, u prvom redu na naočalastim fibulama, a također u stiliziranoj formi koncentričnih krugova (brončane lamele pojasa). Gravirani geometrijski motivi pojavljuju se također na lukovima lučnih fibula; kod Liburna one ponekad dosežu velike dimenzije, po čemu se približuju kulturi italskih Picena, na koje su L. znatno utjecali. Rijetki figuralni motivi podvrgnuti su također geometrijskim elementima i imaju pretežno dekorativni značaj, o čemu svjedoči nekoliko primjeraka strogo stiliziranih ljudskih i životinjskih figura (Nin, Kolan na Pagu, Zaton kraj Nina); većina ih je oblikovana plošno, jer se radi odreda o brončanim privjescima. Ženske figure imaju trokutasto tijelo, pokrivalo za glavu u obliku izvmuta polumjeseca i dugačku haljinu s nareskanim donjim rubom, dok kod dviju muških figura ratnika iz Nina dominira šljem na mjestu glave i okrugao štit na mjestu trupa. Trodimenzionalno su modelirane samo dvije ptice močvarice, aplicirane u heraldičkome stavu na bogato ukrašenu luku brončane fibule. Krajnje stilizirano, do apstrakcije, izrađeni su od bronce ili jantara u profilu prikazani protomi ptica (iz Nina), s vrlo naglašenim rastvorenim kljunovima. Među nakitom se ističu masivne ogrlice rađene od keramičkih članaka sa srčolikim privjescima, koje očito nastavljaju tradiciju jantarskih ogrlica istoga tipa.

U mlađe željezno doba L. čuvaju u cjelini halštatske tradicije, ali prihvaćaju i nove utjecaje. Pod latenskim utjecajem pojavljuju se brončane i